

**СОВЕТ ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

Кооперативная ул., 5, пос. ж/д станция Высокая Гора,
Высокогорский район, Республика Татарстан, 422700

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОН СОВЕТЫ**

Кооперативная ур., 5, Биектау т/ю станциясе поселогы,
Биектау районы, Татарстан Республикасы, 422700

Тел.: +7 (84365) 2-30-50, факс: 2-30-86, e-mail: biektau@tatar.ru, www.vysokaya-gora.tatarstan.ru

**РЕШЕНИЕ
«18»нче ноябрь 2020 ел**

**КАРАР
№ 28**

**Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советы каршында
Яшьләр парламенты турында**

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советының яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен жайга салу өлкәсендәге эшчәнлегенә ярдәм итү, Биектау муниципаль районында яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү максатларында Биектау муниципаль районы Советы,

КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советы каршында Муниципаль яшьләр парламенты оештырырга.
2. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турындагы Нигезләмәне (1нче кушымта) расларга.
3. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советы каршында Яшьләр парламентын төзү буенча конкурс турында Нигезләмәне расларга. (2 нче кушымта).
4. Биектау муниципаль районы Советының 2015 елның 02 февралендәге 430 нчы номерлы «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы муниципаль яшьләр парламенты турындагы нигезләмәне раслау турында» карарын үз көчен югалткан дип танырга.
5. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә рәсми сайтында <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> адресы буенча һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат порталында: <http://pravo.tatarstan.ru> веб адресы буенча бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).
6. Биектау муниципаль районы Советының карарын үз көчен югалткан дип танырга.
7. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Совет рәисе урынбасары А.Ш. Шакировка йөкләргә.

Совет рәисе,
Муниципаль район Башлыгы

Р.Г.Кәлимуллин

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советы каршында Яшьләр парламенты турында Нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты (алга таба - Яшьләр парламенты) Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советы (алга таба - вәкиллекле орган) эшчәнлегенә яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен закон чыгару һәм норматив хокукый жайга салу өлкәсендә, яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр эзерләү, яшьләр өчен законнар чыгару эшчәнлегенә күнекмәләрен үзләштерүгә һәм Татарстан Республикасы яшьләренең Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә катнашуына шартлар тудыру максатларында төзелә.

2. Яшьләр парламенты вәкиллекле орган каршындагы киңәшмә һәм консультатив орган булып тора һәм Яшьләр парламентының әлегә Нигезләмәсә һәм регламенты нигезендә ижтимагый башлангычларда үз эшчәнлеген гамәлгә ашыра.

3. Яшьләр парламенты вәкиллекле орган вәкаләтләре чорына төзелә.

II. Яшьләр парламентының төп мәсьәләләре

4. Яшьләр парламентының төп бурычлары түбәндәгеләр:

1) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагыла торган муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган норматив хокукый актлар (алга таба - норматив хокукый акт) эшлэгәндә яшь гражданның инициативаларын күрсәтүдә ярдәм;

2) яшьләрнең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре өлкәсендә норматив хокукый актларны камилләштерү буенча тәкъдимнәр эзерләү;

3) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы муниципаль берәмлекнең норматив хокукый актлары проектларын карауга эзерләү буенча вәкиллекле орган эшчәнлегендә катнашу;

4) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы норматив хокукый актлар мониторингын гамәлгә ашыру буенча вәкиллекле орган эшчәнлегендә катнашу;

5) муниципаль берәмлек территориясендә яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау өлкәсендәге законнарны гамәлгә ашыруны ижтимагый контрольне гамәлгә ашыру;

6) яшьләр арасында яшьләрнең хокукый культурасын һәм юридик грамоталылыгын күтәрүгә һәм актив гражданлык позициясен формалаштыруга юнәлдерелгән агарту һәм аңлату эшләре алып бару;

7) дөүләт яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру буенча жирле үзидарә органнары

эшчәнлеге турында яшь гражданның фикерен өйрәнү;

8) халыкара, гомумроссия, төбәкара, региональ һәм жирле яшьләр һәм балалар ижтимагый берләшмәләре белән алар тарафыннан тәкъдим ителгән ижтимагый әһәмиятле идеяләр һәм инициативаларны яклау һәм алга жиберү, тәҗрибә алмашу максатларында даими хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

9) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты белән мәгълүмати хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

10) Яшьләр парламентын төзүнең тиешле максатларына туры килә торган һәм законнарга каршы килми торган башка бурычларны хәл итү.

III. Яшьләр парламентының составы һәм аны төзү тәртибе

5. Яшьләр парламенты әгъзалары булып Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче Россия Федерациясе гражданны, Яшьләр парламенты әгъзасы сыйфатында аларның вәкаләтләрен раслау көненә 18 яшьтән 35 яшькә кадәрге чорда тора алалар.

6. Яшьләр парламенты конкурс нигезендә муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итүче гражданныдан - вәкиллеке органда депутатлар санына тигез кеше санында төзелә;

7. Әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән яшьләр вәкилләреннән төзелә торган Яшьләр парламентының персонал составы Татарстан Республикасы территориясендә Яшьләр парламентын төзү буенча әлеге Нигезләмәгә кушымта булып торучы конкурс турындагы Нигезләмә нигезендә үткәрелә торган конкурс нәтиҗәләре буенча билгеләнә.

8. Яшьләр парламенты составына тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итүче Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзалары керә. Яшьләр парламенты составына тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итүче Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзаларын кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

9. Яшьләр парламенты әгъзалары булып аларны яшьләр парламенты составына кертү көненә 35 яшькә кадәрге вәкиллеке орган депутатлары булырга мөмкин. Яшьләр парламенты составына вәкиллеке орган депутатларын кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

10. Яшьләр парламенты составына керергә ниятләве турындагы гариза вәкиллеке орган депутаты тарафыннан Яшьләр парламенты Советына жиберелә.

11. Яшьләр парламенты әгъзасы булып вәкиллеке органда фракциягә ия партия вәкиле (алга таба - партия вәкиле) булырга мөмкин. Партия вәкиле булып, вәкиллеке органга сайлауларда тиешле партия кандидатлары исемлеге составына кергән яшьләр парламенты составына кертелгән көнгә 35 яшькә кадәрге Россия Федерациясе гражданы булырга мөмкин. Яшьләр парламенты составына партия вәкилләрен кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

12. Яшьләр парламенты составына партия вәкилен кертү партия вәкиленең шәхси гаризасы һәм вәкиллеке органда тиешле фракциянең документаль рәсмиләштерелгән карары нигезендә Яшьләр парламенты Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла. Яшьләр парламенты составына партиянең берәр вәкиле кертелә.

13. Алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы конкурс буенча сайланган вәкилләккә органда депутатлар санына тигез кеше санын, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итүче Яшьләр парламенты әгъзаларының санын, составына конкурстан тыш кертелгән вәкилләккә орган депутатларының һәм партияләренң вәкилләре санын исәпкә алучы Яшьләр парламентының саны буенча йомгаклау сан составын билгели һәм Яшьләр парламенты әгъзаларының вәкаләтләрен раслый. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентының йомгаклау сан составын билгеләү һәм аның әгъзаларының вәкаләтләрен раслау муниципаль берәмлекнең вәкилләккә органы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы Советы тарафыннан, ә ул булмаганда - вәкилләккә орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

14. Әлеге Нигезләмәнең 6 пункты нигезендә үз кандидатурасын күрсәткән Яшьләр парламенты әгъзасының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, Яшьләр парламенты Советы карары буенча Яшьләр парламенты әгъзасы булып тиешле исемлек буенча иң күп тавыш алган кандидат билгеләнә. Күрсәтелгән карар Яшьләр парламенты Советы тарафыннан 10 көн эчендә кабул ителә.

15. Әлеге Нигезләмәнең 14 пунктында күрсәтелгән исемлекләрдә иң күп тавыш алган башка кандидатлар булмаган очракта, Яшьләр парламенты әгъзаларын сайлау конкурс үткәрү юлы белән әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

16. Конкурс нәтижеләре буенча Яшьләр парламенты әгъзалары саны әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында билгеләнгән санга туры килмәгән очракта, Яшьләр парламенты әгъзаларын сайлау конкурс үткәрү юлы белән әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

17. Яшьләр парламенты регламентында каралган очракларда Яшьләр парламенты әгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

IV. Яшьләр парламентының эшен оештыру

18. Яшьләр парламентының беренче утырышы алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы тарафыннан (Яшьләр парламентының беренче утырышы муниципаль берәмлекнең вәкилләккә органы каршындагы Яшьләр ижтимагый палатасы Советы тарафыннан, ә ул булмаганда - вәкилләккә орган тарафыннан) чакырыла.

19. Яшьләр парламентының беренче утырышын алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты рәисе (беренче чакырылыш Яшьләр парламентының беренче утырышы - муниципаль берәмлекнең вәкилләккә органы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы рәисе, ә ул булмаса - вәкилләккә орган вәкиле) ача.

20. Беренче утырышта Яшьләр парламенты әгъзалары Яшьләр парламенты әгъзалары арасынан ачык тавыш бирү юлы белән Яшьләр парламенты рәисен, рәис урынбасарларын, җаваплы сәркатибсен сайлыйлар, Яшьләр парламенты Советының сан составын билгелиләр һәм аның әгъзаларын сайлыйлар, Яшьләр парламенты комиссияләрен төзиләр һәм аларның рәисләрен сайлыйлар. Яшьләр парламенты рәисенә кандидатлар үз эшчәнлек программаларын тәкъдим итәргә тиеш.

Яшьләр парламенты рәисе урынбасарлары саны Яшьләр парламенты рәисе тәкъдиме буенча Яшьләр парламенты тарафыннан билгеләнә.

21. Яшьләр парламенты утырышы, әгәр анда Яшьләр парламенты әгъзаларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе катнашса, тулы хокуклы.

22. Яшьләр парламенты үз эшчәнлегә юнәлешләрә буенча эш һәм эксперт төркемнәрә төзәргә, тәкъдимнәр эшләрә һәм кабул итәргә, аларны вәкилләклә органга һәм жирле үзидарә органнарына жибәрәргә хокуклы.

23. Яшьләр парламенты карары, әгәр аның өчен Яшьләр парламентының сайланган әгъзалары, шулай ук Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты составына кертелгән тиешле муниципаль берәмлек яшьләрән, вәкилләклә орган депутатларын һәм партияләр вәкилләрән тәкъдир иткән күпчелек тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

24. Яшьләр парламентын Яшьләр парламенты рәисе житәкли, аның вәкаләтләрә Яшьләр парламенты регламенты белән билгеләнә.

25. Яшьләр парламенты Советы:

1) Яшьләр парламентының һәм аның комиссияләрәнәң эшен оештыра һәм координацияли;

2) Яшьләр парламенты регламентын эшли һәм аны Яшьләр парламенты раславына тәкъдим итә;

3) Яшьләр парламентының чираттагы елга эш планнарын эшли һәм аларны Яшьләр парламенты раславына тәкъдим итә;

4) Яшьләр парламенты регламенты нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

26. Яшьләр парламенты комиссияләрә эшне оештыралар һәм Яшьләр парламенты утырышларында үз функцияләрәнә туры китереп рекомендацияләр һәм карарлар проектларын әзерлиләр.

27. Яшьләр парламенты эшендә Россия Федерациясә Федераль Собрание сә Дәүләт Думасы, Дәүләт Советы депутатлары, муниципаль берәмлекләрәнәң вәкилләклә органнары депутатлары, шулай ук, чакыру буенча, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары житәкчеләрә, муниципаль берәмлекләрәнәң башкарма комитетлары вәкилләрә, Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган сәyasi партияләр һәм ижтимагый оешмалар житәкчеләрә, башка вазыйфаи затлар катнаша ала.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫ КАРШЫНДА ЯШЬЛӘР ПАРЛАМЕНТЫН ТӨЗҮ БУЕНЧА КОНКУРС ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советы каршында Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс үткөрүнең гомуми принципларын һәм тәртибен билгели. (Алга таба - конкурс).

2. Конкурс Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты составын формалаштыру максатларында уздырыла. (Алга таба - Яшьләр парламенты) Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советында депутатлар санына тигез кеше санында. (Алга таба - вәкилләклә орган).

II. КОНКУРСНЫ ОЕШТЫРУ

3. Конкурсны оештыруны һәм үткөрүне оештыру комитеты (алга таба - Комитет) гамәлгә ашыра.

4. Комитет составы вәкилләклә орган, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты вәкилләре (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын төзү буенча конкурс үткөрелгәндә - муниципаль берәмлекнең вәкилләклә органы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы вәкилләре), яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыручы муниципаль берәмлек башкарма хакимияте органы вәкилләре арасыннан паритетлы нигездә төзелә.

5. Комитет составы, шул исәптән аның рәйесе, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын төзү буенча конкурс үткөрү комитетына карата - вәкилләклә орган каршындагы ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда - вәкилләклә орган тарафыннан) раслана. Комитетның саны 3 кешедән дә ким була алмый.

6. Комитет:

1) конкурсның Интернет челтәрендә рәсми мәгълүмат ресурсы булган <http://molparlament.tatar> сайтында конкурста катнашуга гаризалар кабул итә (алга таба - мәгълүмати сайт);

2) конкурста катнашучылар белән үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;

3) конкурска йомгак ясый;

4) әлеге Нигезләмәдә каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

7. Комитет утырышы анда Комитетның расланган составындагы әғзаларының яртысыннан күбрәге катнашса, хокуклы дип санала.

8. Комитетның карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, Комитет рәисе тавышы хәлиткеч булып тора.

9. Яшьләр парламентының йомгаклау сан составын раслаган көннән Комитет вәкаләтләре туктатыла.

III. КОНКУРС ҮТКӘРҮНЕҢ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ТӘРТИБЕ

10. Конкурсны игълан итү турындагы карар, шул исәптән аны уздыру сроклары турындагы карар алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты тарафыннан кабул ителә. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс игълан итү турындагы карар, шул исәптән конкурсны уздыру сроклары турындагы карар вәкиллеке орган каршында Ижтимагый яшьләр палатасы тарафыннан, ә ул булмаганда - вәкиллеке орган тарафыннан кабул ителә.

11. Конкурсны игълан итү турындагы карар, конкурсны уздыру шартлары һәм сроклары турындагы мәгълүмат Комитет тарафыннан конкурсны мәгълүмати сайтта игълан итү турында карар кабул ителгән көннән алып биш эш көне эчендә урнаштырыла, шулай ук вәкиллеке органның Интернет челтәрендәге рәсми сайтында урнаштыру өчен жиберелә.

12. Яшьләр парламенты әғзаларына кандидатлар Яшьләр парламенты турындагы Нигезләмәнең 5 пунктында билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш.

Конкурста алынмаган (юкка чыгарылмаган) хөкем ителүе булган, шулай ук Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексының 20.3 һәм 20.29 статьяларында каралган административ хокук бозулар кылган өчен административ жаваплылыкка тартылган затлар Яшьләр парламенты әғзаларына кандидатлар сыйфатында катнашырга хокуксыз.

13. Конкурс этаплап уздырыла.

14. Конкурсның беренче этабы конкурста катнашырга теләк белдергән гражданнар тарафыннан гаризалар тапшыруны үз эченә ала.

15. Гаризалар электрон рәвештә мәгълүмати сайтка тапшырыла;

16. Гариза составына түбәндәгеләр керә:

1) алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда - вәкиллеке орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда - вәкиллеке орган тарафыннан) шәхси гариза;

2) кандидатның узган чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча тутырылган анкетасы (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда - вәкиллеке орган каршындагы ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда - вәкиллеке орган тарафыннан). Анкетада мәжбүри тәртиптә конкурста катнашу өчен үз кандидатурасын күрсәткән гражданның әлеге Нигезләмәнең 12 пунктында булган таләпләргә туры килүен билгеләргә мөмкинлек бирә торган белешмәләр күрсәтелергә тиеш;

3) гражданның шәхси мәғълүматларны эшкәртүгә ризалыгы.

17. Конкурста катнашу өчен гражданның гаризалары турыдан-туры Комитет тарафыннан кабул ителә.

18. Бирелгән (жибәрелгән) заявклар Комитет тарафыннан тикшерелә. Тикшерү нәтижәләре буенча Комитет заявка кабул итү һәм конкурсның киләсе этабында катнашу өчен рөхсәт бирү турында карар кабул итә. Киләсе этапта катнашуга рөхсәт ителгән Яшьләр парламенты әгъзалыгына кандидат статусын ала (алга таба - кандидат).

19. Конкурсның икенче этабы яшьләргә Яшьләр парламенты составын формалаштыру буенча конкурс буенча тавыш бирүгә жәлеп итү буенча кандидатлар катнашында чаралар үткәргә үз эченә ала.

20. Комитет тарафыннан кандидатлар катнашында чаралар исемигә төзелә. Һәр кандидат кандидат мөстәкыйль рәештә билгеләгән кимендә бер чарада катнашырга тиеш. Кандидат чарада катнашмаган очракта, Комитет аны конкурста катнашудан читләштерә.

Кандидат, үзен яклап, мөстәкыйль рәештә законнарға каршы килмәгән чараларны үткәргә хокуклы.

21. Өченче этап кандидатлар өчен тавыш бирүне уздырудан гыйбарәт.

22. Кандидатлар өчен тавыш бирү Интернет челтәрендәге сайтта <https://open.tatarstan.ru/polls> (алга таба - тавыш бирү сайты) гамәлгә ашырыла.

23. Тавыш бирүдә Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче 14 яшьтән 35 яшькә кадәрге Россия Федерациясе гражданны (алга таба - тавыш бирүдә катнашучы) катнашырга хокуклы.

24. Тавыш бирүдә катнашучы чикләнмәгән санда кандидатлар өчен тавыш бирергә хокуклы. Шуңа ук вакытта муниципаль берәмлек кандидаты өчен бары тик Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче тавыш бирүдә катнашучы гына тавыш бирергә хокуклы.

25. Тавыш бирүдә катнашучы кандидатлар өчен бер генә тапкыр тавыш бирергә хокуклы.

26. Дүртенче этап конкурс нәтижәләрен чыгаруны һәм бастырып чыгаруны үз эченә ала.

27. Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлегендә иң күп тавыш жыйган кандидатлар конкурс жиңүчеләре дип таныла.

28. Тавыш бирү нәтижәләре <http://molparlament.tatar> мәғълүмат сайтында урнаштырыла.

29. Конкурсны уздыру срогы, шуңа исәптән конкурсның һәр этабы сроклары конкурс уздыру турындагы карарда билгеләнә.